

1625 10/10

(R. A. Oslo, Kancelliet real. ord. Aodeling, Kjøbstedet

27

Knud Gyldenstierns samt borgemeester og raad og
ingeniörens anordning om gaderne i Bergen

de

26

860

Jeg Knud Gyldenstiern til Aagaard Kong:
May: Befalningsmand paa Bergenshus kjendis
och hermed wiherlig giøre att Effer som voris
naadigste udtuilde herr och primdtsis mis-
sive datterit Fredriksborg slot den 22 may
Anno 1625 Ehr mig till hunde kommen med
Kongl: Mayts: ingenieur mester Poppell Bouisser
den 16 juni der nest efter indtholdende
iblandt andet, først att hans naade haffuer
befalit samme nærernde høybeth Kong: Mayts:
ingenieur mester Poppell sig derfraa och hid
til Bergen att skulle begiffue och her gaa-
derne udtuise och iser allminderne affdele,
dett videste och største beh. kunde, saa det
Borgerschabet til mindste schade kunde vehre,
Och at med Bygningen kunde forfares dog
det meest milige efter Abraham de Lahny
hans appelling med naadigst befaling der
hos at ieg saa och Borgemeester och Raad
os med hammen derom skulle Raadföre
att dett bequemeligen anordnis och Byg-
ningen ny forhaadis Effer som det och
dieris eget gaffu er

Saa haffuer ieg sampt Borgemeesteren
och raad her udi Bergen nemblig Wilhelm
Tornodsen och Poppell Pffuarsen, Borgemes-
ter Simon Chomlisen, Rasmus Lauritzen,
Jacob Jacobsen, Tomas Tomasen, Samuel Schouff
och Offue Wagnesen Raadmand os med forne
ingenieur om des leylighed Raadfört och med
flid byens leylighed grandshatt och p p...
forfaarit saauitt seke kunde och med ham-
men saampstlig dag paa høybeth Kong: Mayts:
och vor naadigste primdtsis naadigste beth
lehang der paa giort denne ordning och

sehieh efftersom oss sümbligst nyttelligste
och bequämligst künde were, och Byen och
Borgerskabet uden störste schade, och Gaffn-
ligke for saadan Fidebrandts Jahre som mi
sedismer: / denne Bye Ehr offüergaand

1 Först den gade kaldis strand som be-
gynnis mod Nordus, oesaa indtil den all-
minding som mi Ehr giort ved den ny kiereke
aff den ~~ne~~ gaade schall vehre allstedtz i Bråd-
den 12 seelandtz allem

Samme Ny allminding som och ehr den
förste och vesten for den ny kiereke schall vere
bred fraa vogen emellumb schipper som
jostens söehuse och grund paa den vesten
och mod kiereken paa den östre side

30 seelandtz allem

Och sidu derfraa Thüers offüer gaadum
langs op till fieltitt idi ligemaade bred alle-
stedtz 30 seelandtzs allen

3 Fremdelis schall gaadum langs med den
Ny kiereke fraa for^{ne} allminding, indtill Andus
Eppüertsens grund ~~indtill~~ ^{ve} bagu allstedtz vere
bred emellumb kiereken och huseme

24 seelandtz allen

4 Denne pladtz emellumb den Ny kiereke och
Clais Rottkanns müret huse schal vehre som
kiereken och müren idüiser och beffüer
ubyggt.

5 Fremdelis schall for^{ne} gaader som kaldis
strand fraa for^{ne} Andus Eppüertsens grund
paa den söyndre och Clais Rottkanns huse
paa den nordre side langs indtill den all-
minding veobager paa denne pladtz ved Roach
hüset allstedtz vere bred

12 seelandtz allen

239²

6. Den anden allminding som kaldis Rosen-
 krantzses allminding hulehen eh nesten
 mitt i di byenn beliggendis, och fordi; nest Gudtz
 hiepon nogen ildwaade paa komb, kunde verre
 Bøjenn fraa begge sider til hiepo och bescherme-
 se som och til forn sehed eh. Samme almindig
 sehal vere i bygd fraa vognen emellenb S: Jacob
 Jacobsen Sembo soehuse paa den østre, och di
 huse Anders Rasmisen fangit i Nordhordlehn
 haffuer ladet bygge paa den vestre side
 som er i bredenn - - - 54 Seelandtz/ellen

Och ved gaadenn eh tillagt samme almind-
 ing til byens nött paa den vestre side fraa
 Thomis Staremøtens huse och thil det skid
 almindigen trefornn slas - - 18³/₄ Seelandtz/ellen
 saa den eh fraa forne Thomis Starensens huse
 till di Rosenkrantzses muret hüs som staaer
 thüers affuer Skandgaardenn bred

- - - - - 32¹/₂ Seelandtz/ellen

7. Murenn i sig selff er bred 13¹/₄ S: allen fraa mure-
 renn til Jacob Jacobsens threhuse eh
 - - - - - 15 S: allen

Eh breddenn tilsammen ved gaadenn paa sam-
 me allminding med muerenn

- - - - - 60³/₄ Seelandtz/ellen

Samme Brede sehal lige verre fraa op igien -
 nem Høngerne, imdtill den Brede gaade affuen
 for Men Effordi der affuen fore eh iche syn-
 derlig bebyggt skall der vere Effer den stiek-
 ning uden for muerenn immellenb Bernst
 Smidtz huse/: som hand effer affoelling
 til vestre side forflotte sehall:/ och Joachim
 Rebslagers grund paa den østre side siden
 thüers affuer den brede gaade til Morten Rebs-
 lagers muret hüs, saa derfraa vesten om.

kring ned til søen ved nølene, effer som af
paallet u allenskedtz Bred

----- 32 1/2 S. allum

Den gaade fraa ~~Chord~~ Piils smüg til samme
alminnding sehal vehe bred

----- 9 S. allum

8 Den gade fraa Mouridtz Bostedis Lemghage paa
den syndre och Cort Jensen i Kloeters grund paa
den nordre side til forne allminnding sehall
vere Bred

----- 10 S. allum

9 Den liden gaade som løber fraa forne all-
minnding til minste pladzen sehall vere
Bred

----- 7 S. allum

10 Den gaade fraa samme allminnding,
som kaldes S: Hanswold, emmellumb Jacob
Kæekis grund paa den nordre och Lauridtz
Mortensenus grund paa den søndre side som
Rebberbanen hafuer veret sehall allenskedtz
vehe bred til Raadhuis allminnding 12 S. allum

11. Den bredie allminnding kaldes Smørs all-
minnding sehall vehe übyggt ved søen imellem
Gerdt Høldt hüs is søeboder, paa den vestre,
och S: Michell schriffuers säehüse paa den
ostre side, sidem den offuen for till Brand-
gaden, S: Michell schriffuers müret hüs
paa den östre och Gerdt Clauesenus hüs
paa den vestre side sehal vere bred 19 S. allum

Paa søndre side aff gaden emmellumb
Gerdt Hølt hüs is och Laurtz Marchusen
brehüse befindis ichi nu att vere leredre
und ----- 17 1/2 S. allum

12 Den offuen for imellem begge derris mü-
ret hüs ehr Bredum ----- 20 1/2 S. allum

Den samme Bred sehall vehe thüers offiier
Marchegaaden igennem Offiie Wogensen
Raadmandtz och Marchüs Christenous Hauge
och gründer id till Münsterpladtzem, efter som
nu ehr bleffuen affpaaleet.

13 Den fierde alminding ued S: Söffren Söffren-
sens Steenhüse kaldis Vogs alminding ued söen
emmellent her Samuel Lossis grund paa den
östre side, till Rasmus Lauridtzens Raadmandtz
och Riners Frischis söebroeg paa den vestre side
Ehr bred 64 s: allen

14 Noget der offiier for emmellent Rasmus Lau-
ridtzens müerit kielder och vohenhüs paa den
vestre till Margretta Söffrensdaters hüse och
grund paa den östre side thüers offiier gan-
gene, som goar ned i gaadem, saa och igennem
di gründer som for Söffren Söffrensens Steen-
hüs for Brandem paa stod Ehr bred iaet
. 51 1/2 s: allen

15 Imod der offiiera for paa den nordre side
off Skramdgaadem emmellent Jan Pet-
thersen paa den vestre och Söffren Pedersen
threder paa den östre side derris hüse och grun-
de Ehr bred 32 s: allen

16 Samme pladtz imellent söen och gaadem
haffuer for Brandem, meeste deel veret be-
byggt af S: Söffren Söffrensens efter King Mayth
breff och naadige Beuilling med Steenhüse,
och en del af andre gott folk neder for Hans
Möning med re Bygning, med hüileket forsehn-
ne wi haffuer laadet berot paa Hoyle^{de} Kong
May och vor naadige herre och pundtzis naa-
dige bekenkende om samme alminding
och pladtz nedom gaaden till söen her efter
af Sa: Söffren Söffrensens efter leffuersche

effter hoyken^{de} Kong. Mayth forige naadigede Brevf och bevilning med Stenhusse maae bebygges.

Efttersom hnn fattige giinde schiffet effter sin S: mand samme Bygning och placety for en stor summa haffuer antaget, heller och aff nogen de andre denn placety tilform en del bebyggt haffuer her effter maae tilstedes: / Heller oek att ald samme placety her effter til soen som i gammel tid vret haffuer schall legges til alminding och vere uebyggt.

17. Da den syndre side aff Strandgaarden emmellent Christoffer Høllers paa den vestre och S: Johan Grimbs huse paa den østre side ehr bred

30 S: allent
18 Den offuen och synden for emmellent Lauritz Haldvorsens muret huse paa den vestre och Jacob Mels huse paa den østre side ved den nordre ende ehr bred

24 S: allent
19 wid den syndre ende aff samme huse ehr bred
22 S: allent

20. Den samme bred schall vere langs henn och thiers offuer af begge sider paa Marchegaden indtil joen Skinders Byfoiget Thieners huse der indibugten som ehr bred

26 S: allent
Siden der fraa Skroff henn til Hineser - placety paa homet aff Mauritz Bosteds Hauge ehr bredden
22 S: allent

Fraa for en joen Skinders huse till den weihe der sønden for som løber i Luningaardty waned schall vher bred och uebyggt

9 S: allent
21 Den brede gaade som løber fraa Torged till

Linggaard vand ehr i di Breddenn ved Torjed
fraa Charsten ² wiintappers huse paa den
nordre side offer mod Torbenn Ollsens grund
paa den syndre side

30 s: allum

22. Och Haabenn imellumb Torjed och for^{ne} Thorbenns
saanelson her Samuel Lossis grundun. Grunder
att skall skall med Bauereck legges och bringis
til Torppuet i di en bred til den gaade som gaar
ymellem S: Søffrens Søffrensens och Margrethte
23. Søffrensdaatthens grunder ymbeder imellumb
Christoffer Nielsens muret huss paa den søndre
och Gaarbet Cornelisens grund paa den nord-
re side ehr bred

24 s: allum

Den østern for emmellumb Christoffer pose-
mentmagers muret huss paa den nordre
och Henrich Lauritzens bethuse paa den Syndre
side ehr bred

18 1/2 s: allum

Dog med tre bygningh paa begge sider af
Christoffer posementmagers muret huss seke
at byggis nemere inod for^{ne} Henrich Lau-
ritzens och Mogenss Robertsens bethuse
end paa

24 s: allum

Siidu dufaar imellumb sogneprestenn
thill Dombkierken Hans Residens paa den
østre side och Jochem Dobbertis huse paa
den vestre side ehr bred

30 s: allum

14. Den syndem fore emmellumb Hans Jo-
hansen Rippers igen beholdendis grund som
ly til allminding ehr bleffuen udlagt paa
den østre och Jacob Scholappers huss och
grund paa den vestre side er bred

27 s: allum

- 15 Den samme bred nedtilt Lungeaardtz wandet
- 15 Der wesen fraa ved Lungeaardtz wandet ligen en liden stude Hedene til dit smug udtagne, som kommu fraa Marehegaaden och løbber omkring jørgen sommandtz waningh ned til wandet, hvor hvet slagterne schall lade ligge ett Bolltuech paa wandet och haffue deris slagteri, och ingen anden stedtz her i eller ved Byen, och der fraa at oføre kiødet till sted som her effter forordnet beliffuer det der aff udselge.
- 16 Der hos er och forordnet att sehomaggenne schall haffue deris Garffueri och ingen anden stedtz i byen eller Hængerne deris liim eller barehekarer at haffue eller udselge, efftersom begge parthar nu affpaalet er
- Raadhus allminndingh som er den femble schall wære syden och Norden ved Raadhuset paa hwer side Bred
- - - - - 30 s: allene
- 16 Och ved wester ende aff Raadhuset oesaa at schall wære ubyggd fraa sogneprestens till Dombkirkens Hans Residens paa nordre side thiers offuer til Hans Kjøppers igienn beholdendis grund paa sydre side effter som nu affpaalet er
- 17 Paa østre ende fraa Raadhuset thill Stadelitz s: mester Thommes huse och grund er och schall her effter wære bred ubyggd
- - - - - 28 1/2 s: allene
- 16 Den gaade fraa for os Stadelitzis huse paa den søndre och Jacob Luchasens grund paa den nordre side med thill Lungegaarden schall wære Bred
- - - - - 10 s: allene
- 19 Den hwegade som løbber der aff til den

gaade hois Berendt Meyer op till yeldett schall
vere bred

----- 12 s. allem

20 Fraa Berendt Meyer schall vere bred

----- 7 s. allem

21 Dem gaade fraa Fogellstangen til di soefarne
folckis fabbighus schall vere bred

----- 10 allem sellandt

22 Dem gang fraa Sannekt Karenns fabbighus thuer
igjennem wed mester Brockis hauge schall
vere bred ----- 4 s. allem

beroen eller Tydam er bred wed dem ende wed
Dombkierken emmellint Cappellannens Presi-
dents paa dem vestre, och dett soefarne folckis
fabbighusis grund paa den oske side

----- 15 s. allem

Samme gaade i Bredden wed dem anden en-
de inod Raadstue allminndingh ehr

----- 12 1/2 s. allem

23 Dem ny gaade fraa Broem thill Kongens gaade
emmellint Henrich Jansens grund paa den
nordre och Jorgum Jansens schonagers grund
paa den side ehr bred

----- 10 s. allem

24 Dem gammel Schoestude fraa Kongens gaade
keroged henn out mod Raadstue allminnding
er bred

----- 8 s. allem

25 Torggaaden fraa Garbrannt Chornelicens
huse paa den søndre och Johann Thyssens
huse paa den nordre side til Kongens Gaade
er bred

----- 12 s. allem

26 Hvor indenn for ved vogen indtill joen
Gytsfrisks huse schall i ligemaade som paa

den anden side Torget opfyldis och ~~schall~~ till
Torppuet leryges at der kand vere ganngli fraa Torppuet
till Hollunderskede ved Joenn Gystriehs grund
Saarlson och igiennem Bollergaarden

24 Kongens gaade fraa sognepresten til Dombkirkenu
hans Residantz paa den öbber og Hans Bomsid
hans müered-hüs paa den vestre side, hedenn
till Scheedestradet schall vere bred 10 s. allem

28 Den gaade fraa Kongens gaade, emmellumb
Madtz Jensens hüse paa den söndre och Thijers
jacobsens gründe paa den nordre side till denn
allminding ved Kaarskirkenu schal vere
..... 12 s: allem

For^{ne} allminding/: som er den siette: / fraa
Torggaadenn emmellumb Jacob Gassis paa den
vestre och Johann Thysens hüse och gründe paa
denn öske side till Kaarskirkenu gaardtz müer
schall vere bred

..... 28 1/2 allem

29 Den liden gaade fraa for^{ne} allminding em-
mellumb Marten Maschis hüse och grund
paa den öske och kirkegaardtz müren paa
den vestre side em bred

..... 6 s: allem

Samme liden gaade i den anden ende ved
ved Schredderstedet emmellumb M: Henrich
Bardschens hüs och kirkegaardtz müren er
bred 8 s: allem

30 Hollunderskede som löbber fraa for^{ne} all-
mindingh kroged omkring til Bröggesperken
er bred

..... 9 s: allem

Schredderstedenn som löbber fraa Brögges-
perken ^{till Dombkirkenu} schall vere bred 12 s. allem
emmellumb Raadmandtz gaarden paa
den vestre och M. P. Jörgen Bardschers hüs

- ~~paa den østside eh Bred 42 s allem~~
- 31 Denne siuende allminding fraa Brygges porten emmelent Raadmands gaarden paa den vestre och M P Jørgen bardschers huse paa den østside eh Bred 42 s: allem
- Denne allminding paa synde side ved Offuen gaarden eh bred 25 1/2 s: allem
- 32 Paa nordre side Offuergaaden, øst for den dydsch prest til s: Mortenss kiereke hans Ridentz op til fildit schall vere Bred 18 s: allem
- Offuergaaden fraa Dombkireken till Bünchebill schal wehre bred 10 s: allem
- 33 Och Henrich Dirichens grund ved vor Frue kiereke paa den nordost hoine som s: Thomas Kolbensens effuereffuersche nu bor schall inset numre thill kireken maan leyges end som denne tid faarefindes
- 31 Di andre smaa skeder smuger och gangh i di siogaaden schall schall wehre lige som di nu eh affpaalit och ellers aff gammell tid verit haffuer
- 32 Huo som helst allerede kaand befindes aff haffue leggt id paa forne maall enden paa allmindinger eller gaader eller och huffuer worde beuillged ~~med~~ ^{posthuse} posthuse paa gaadene at udeyge schall der for vere i di offrighedens minde paa Byens wegne
- 33 Der foruden och aff samme posthuse aarlignu aff giffue grundeve som di der faar Taxerit beliffuer till Byem, dog ingen heebundet och skrek leygning der paa aff opsette medens were forplicht det skox igien at affriffue naar der endt aff Byens offrighed beliffuer bilsagt.
- 34 Allesedy huer for ~~ne~~ allmindingher er

Forordnet skall ingen plaucheverck Blijning
 eller gensingell hreffser tillbedis mens steds
 wehre holdt Redeligt och ehlar ubelastet med
 med bömmer eller andet saa frembt nogen der
 imod gör di daa det icke vill were quitt och
 haffue forbrudt, hris de i saamaade der paa
 legger och der föruden tillhalitt och straffis
 som wedbor.

Att ieg med hoybenulle Kong: May: ingenieur
 sampt för ne Borgmester och Råd paa Kong:
 May: H: wais allernaadigste Herris och i di
 Hans May: H: Grauerlse wais naadigste herre
 och princkis naadigste behaug, dette för ne
 Saaledis forordnet haffuer som oss sitenligt,
 nytteligt, bequæmeligt och best künde
 were Byen och Borgerskabet gaffneligt och
 minst til schade. Dess till vittnelig haffuer
 ieg med dennem högt wais signetur her-
 under under beküm Bergenhus den
 10 octob. 1625. "

Knūd Gyldensterns samt Borgemeester
och raad och ingineürs anordning
om Gaternes ädi Bergen;

N° 2.

Konertliks real. ord. avdelning
Kjöbstaden. Bergen. 24^a